

عقل سلیم و اولویت

سیدمصطفی هاشمی طبا

نامه ۲۴ نفر از صاحب‌نظران مسائل راه‌آهن به رئیس‌جمهور درخصوص راه‌آهن سریع‌السریر تهران- قم- اصفهان هرچند به نظر محتوای فنی دارد، اما اگر بیشتر دقت کنیم، نشانه حضور آفتی در تصمیم‌گیری‌های کشور یعنی عدم کاربرد عقل سلیم را در خود دارد. عقل سلیم که شاید بتوان گفت عقل عمومی (نه عقل برگزیدگان و اوتاد) آن چیزی است که انسان را قادر به ترجیح بد از بدتر و خوب از خوب‌تر می‌کند و در نزد عموم یافت می‌شود. هر انسان معمولی هرچند بی‌سواد باشد، می‌داند که درآمد خود را چگونه و با چه اولویتی خرج کند، اما متأسفانه در تصمیم‌گیری‌های کشور این عقل سلیم به کار نمی‌رود. حاصل آن می‌شود نامه‌ای با امضای ۲۴ کارشناس به رئیس‌جمهور درخصوص به‌کاربردن عقل سلیم.

می‌دانیم قطار تهران- قم- اصفهان موجود است، اما تصمیم‌گیران به بهانه جذب توریست، طرح قطار سریع‌السریر تهران- قم- اصفهان را با هزینه ۷/۲ میلیارد دلار ارائه کرده‌اند و استدلال‌شان هم کمک به گردشگران خارجی (کدام گردشگران؟) و تسریع در جابه‌جایی آنهاست؛ درحالی‌که اصفهان از نظر ترافیک بسیار کند و از نظر امکانات اقامتی بسیار ضعیف است. نظر کارشناسان برقی‌کردن خط موجود با هزینه بسیار کمتر و امکان اضافه‌کردن سرعت تا ۲۰۰ کیلومتر در ساعت است.

در کنار این طرح می‌دانیم که قطار تهران- مشهد دوطخط است و امکان اعزام قطار مسافری هر ۲۰ دقیقه یک بار ممکن است. برای تهران- مشهد هم طرح قطار سریع‌السریر دادند که هزینه آن به روایتی ۲۰ میلیارد دلار و به روایتی ۱۳ میلیارد دلار بوده است که بتواند زائرین را سریع‌تر به مقصد برساند. حال برای زائری که به زیارت می‌رود، تفاوت چهار ساعت با هشت ساعت چقدر تأثیر دارد، معلوم نیست.

این سلخه‌های بازی در تصمیمات بدیهی، درحالی‌که کشور به‌شدت از لحاظ آری در مصیقه است، به آنجا می‌رسد که مبلغ ۳/۲ میلیارد دلار برای جی دبش ارز می‌دهند و وزیر اقتصاد مربوطه می‌گوید مردم نگران نباشند، ربال معادل آن پرداخت شده است و مقام مسئول امنیت ملی که حجاب و نه عدالت و توحید را عمق استراتژیک جمهوری اسلامی می‌داند، دستور عدم اجرای قرارداد کرسنت را می‌دهد که علاوه بر عدم‌النفع فروش گاز، حدود ۲۰ میلیارد دلار زیان نصیب ایران می‌کند. در همین رابطه عقل سلیمی که مانع ایجاد پالایشگاه تصفیه مازوت شد و گاز را اتنها منبع انرژی حرارتی در سراسر کشور کرد و قطع آن مترادف با ایجاد مسائل مختلف در کشور است نیز می‌توان ذکر کرد. حال کدام عقل سلیم حکم می‌کند مشکلات آری دارو و قطعات و مواد اولیه کارخانه‌ها و نیروگاه‌ها و کالای اساسی وجود داشته باشد و طرح‌های آب‌خیزداری و آب‌خوان‌داری پستول نداشته باشند، اما قطار سریع‌السریر لوکس مثلا برای زائران و توریست‌های خارجی فراهم شود؛ درحالی‌که با همین امکانات موجود و حداکثر برقی‌کردن آن مراد بیش از حد و ظریفیت حاصل می‌شود.

البته عقل سلیم جایش فقط در اولویت‌های آریز و مسائل اقتصادی و پروژه‌ها نیست، عقل سلیم در زیر زبان هم نهفته است. زبان در دهان ای خردمند چیست؟ کلید در گنج صاحب هنر، چو در بسته باشد چه داند کسی، که گوهرفروش است یا پیلهور.

از آن نماینده مجلسی که بمب‌افکن B2 را قارِ قارک می‌نامد و حتما F35 را رزورِ یک که می‌تواند از آریزونا به ایران بیاید و بمباران کند و برگردد، می‌گزیریم؛ چراکه معلوم نیست از چه قماشی است و یا رای چه کسانی به مجلس آمده است. از گروه فریختگانی که خود را صاحب فلسفه، کمال، دانش و واژه‌شناسی می‌دانند، بعد است که به ناف با بند تیان متوسل شوند و اسرائیل را که بیش از هر ایالت، برای آمریکا مهم است، به صورت انفرادی قضاوت کند و عِدّه و عُذّه پشتیبان آن را نفهمد و نداند، هرچند بعید است مکنونات قلبی گوینده با اظهاراتش هماهنگ باشد، اگر بخواهیم تصمیم‌گیری‌های خلاف عقل سلیم را بشماریم، بسیار بیشتر است و توهم خودبزرگ‌بینی نقش اصلی را دارد؛ مثل آنکه شعار دادند آمریکا و اسرائیل جرت نمی‌کنند حمله کنند و از قبل این حرف‌ها و مسجدگردن کاخ سفید و حسینیه‌گردن الیزه کار را برای ما به تنگنا کشانده‌اند.

پنجشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۴
۲۸ محرم ۱۴۴۷
۲۴ جولای ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۱۶۴
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه شرق

روزنامه شرق، ۲۸ مرداد ۱۴۰۴، شماره ۵۱۶۴، ۳۰ هزار تومان

روزنامه شرق، ۲۸ مرداد ۱۴۰۴، شماره ۵۱۶۴، ۳۰ هزار تومان

گزارش «شرق» از چهلمین روزی که اولین ساختمان مسکونی

مورد حمله اسرائیل ۱۶ نفر از ساکنانش را از دست داد

چهلّم جنگ

مدیر مجتمّع «اساتید سرو» می‌گوید پذیرش در این ساختمان شرایط خاصی داشت و برای هر متقاضی مصاحبه گرفته می‌شد

مریم لطفی؛ ۴۰ روز از صبحی می‌گذرد که موشک‌های سهمگین، مجتمّع اساتید سعادت‌آباد را لرزاندند و چندین زندگی را در دل خود دفن کردند. اکنون، ساختمان میان داربست‌ها و صدای خسته کارگران، هنوز نفس می‌کشد؛ اما پشت دیوارهای فرو ریخته، حکایت‌هایی از رنج، انتظار و مقاومت نهفته است. مدیر ساختمان و بازماندگان، از ترس لحظه انفجار، سختی‌های بازسازی و کندی حمایت‌ها سخن می‌گویند؛ از شبی که مرگ به طبقات بالا رسید و زندگی یک کشور را برای همیشه تغییر داد. مجتمّع اساتید سرو اولین منطقه مسکونی بود که باامداد جمعه ۲۳ خرداد مورد هدف حملات موشکیاران قرار گرفت

۱۶ نفر را قربانی کرد. محمدمهدی طهرانچی، خانم قراویزی، محمد بیگلری، فریا کیوانی، بهنام قاسمیان، زهره رسولی، رایان قاسمیان، احسان اشراقی، باران اشراقی، زهرا شمس‌بخش، علی‌اکبر امامی،

«شرق» ابعاد حقوقی لایحه

«مقابله با نشر محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» را بررسی می‌کند؛

طرح صیانت این بار در قالب لایحه

صفحه ۱۱

یادداشت

به دنبال مسیرهای قطعی و پایدار برای مسئله کم آبی

ترانه یلدا

معمار و شهرساز

بحران آب هستند. او ابتدا به ساکن، قطع چاه‌های غیرمجاز را با استقرار سامانه هوشمند نصب کننورهای دیجیتال با قطع خودکار (IoT) برای همه چاه‌ها (طی سه ماه) تجویز می‌کند. می‌گوید اگر جریمه صد میلیون تومانی برای هر چاه متخلف قطعی شود، این روش کاهش ۲۰درصدی برداشت از آب‌های زیرزمینی را به دنبال خواهد داشت. او معتقد است اگر بر پایه ماده ۳۲ قانون توزیع عادلانه آب، جیره‌بندی آب شرب در شهرهای بحران‌زده، با استفاده از ابزار «مصرف من» انجام گیرد، همچنین سقف مصرفی سرانه ۱۳۰ لیتر/نفر/روز برای شهرهایی با ذخیره سد زیر ۴۰ درصد (مانند اصفهان و کرمان) تعیین شود و مشترکان با مصرف بالای ۲۰۰ لیتر/روز پس از دو اخطار، برقشان قطع شود، می‌توان رویه‌های جدید را به تدریج جا انداخت. اما آیا تنظیم و اجرای جدی این ضوابط فوری و فوری ممکن خواهد بود؟ احتمالا خیر. سوءمدیریت منابع تجدیدپذیر از نکاتی

یادداشت

احمد توکلی، کنشگری که می‌خواست در تراز انقلاب اسلامی باشد

علیرضا سلطانی

استاددانشگاه

مرحوم دکتر احمد توکلی را می‌توان از جمله معدود چهره‌های سیاسی دانست که تلاش داشت به‌عنوان یکی از فعالان برجسته در جریان انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷، نسبت به اصول و آرمان‌های آن وفادار باقی بماند و خود را در قامت یک فعال سیاسی هم‌تراز با انقلاب اسلامی تعریف کند. به‌طور نسبی می‌توان گفت او در زمره کسانی قرار دارد که در تراز انقلاب اسلامی ایران

ارزایی می‌شوند؛ فردی که هم به مناصب بالای سیاسی در نظام جمهوری اسلامی رسید و هم در دوره‌هایی، به‌ویژه در سال‌های پایانی عمر سیاسی خود، با اتخاذ مواضعی انتقادی، درصدد بازگشت به اصول و شعارهای اصیل انقلاب و بازگرداندن نظام به ریل اصلی آن برآمد. تاریخ جمهوری اسلامی نیز با وجود برخی گلاویه‌ها یا اختلاف‌نظرها، نمی‌تواند نقش و جایگاه احمد توکلی را در ساخت و شکل‌دهی به بخش‌هایی از این تاریخ نادیده بگیرد. چه خواسته و چه ناخواسته، توکلی یکی از کنشگران مؤثر در روند تاریخی جمهوری اسلامی ایران بوده و ردپای او در تحولات مهم سیاسي، اقتصادی و تقنینی کشور قابل مشاهده است.

مسیر سیاسی احمد توکلی با فراز و فرودهای بسیاری همراه بود. او در دهه ۱۳۶۰ با دولت محسین موسوی

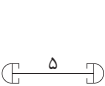
همکاری داشت و مدتی در سمت وزیر کار فعالیت کرد؛ اما در ادامه، به دلیل اختلاف‌نظرهایی، از دولت جدا شد. در دوران ریاست‌جمهوری هاشمی‌رفسنجانی، به منتقد جدی سیاست‌های اقتصادی دولت تبدیل شد و در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۷۲ نیز به عنوان رقیب او وارد عرصه رقابت شد. پس از آن، با حمایت دولت، موفق به دریافت بورسیه دکتری در رشته اقتصاد از یکی از دانشگاه‌های انگلستان شد.

در دوره اصلاحات، به‌ویژه در زمان دولت سیدمحمد خاتمی، احمد توکلی کوشید در قامت یک اقتصاددان تحصیل‌کرده در غرب، صدای نقدی متفاوت باشد. او با راندازی روزنامه فردا تلاش داشت تا روزنامه‌ای با طراحی و محتوایی متفاوت از نشریات رایج دهه ۷۰ منتشر کند؛ رسانه‌ای که هدف آن جذب نخبگان سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور بود و در آن تلاش می‌کرد انتقادات اقتصادی خود را به‌صورت منصفانه مطرح کند. در ادامه و در ابتدای دهه ۱۳۸۰، او با ورود به مجلس شورای اسلامی و همراهی با چهره‌هایی چون الیاس نادران، در

ترکیه چه کارتهایی برای بازی در دست دارد؟

قصر الشعب دمشق و رؤیای اردوغان

احمد توکلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، درگذشت

منتقدی از درون در پی شفافیت

این گزارش را در صفحه ۳ بخوانید

برگزیده‌ها

شرکت‌های هواپیمایی؛ وزارت راه به جای حمایت به ایرلاین‌های زمین‌گیر جک، فشار مضاعف وارد می‌کند

رودرروی صنعت هوایی

درگاه ورودی فرودگاه امام خمینی، تهران

نگاهی به مذاکرات ایران و تروئیکای اروپایی در استانبول در گفت‌وگو با کارشناسان

گامی روبه جلو اما شکننده

وزیر امور خارجه، محمد جواد ظریف

گزارش میدانی «شرق» از محله افغانستانی نشین در مشهد و مرز دوغانرین (فاصله مرزی ایران و افغانستان)

ایران هیچ‌وقت خانه مهاجران نخواهد شد

وزیر امور خارجه، محمد جواد ظریف

نقل و اتقالات استقلال به چالشی بزرگ تبدیل شده است

بازی در زمین سایننتو

بازی فوتبال ایران و آمریکا، ۲۰۰۸

«شرق» وعده رئیس‌جمهور برای آمادگی گفت‌وگو با ابوزیسون را واکاوی می‌کند

داستان یک گفت‌وگو

وزیر امور خارجه، محمد جواد ظریف

طنزخوانی

اندر احوالات تفکرات کولر آبی

یادداشتی از آیدین سیارسریع

وزیر امور خارجه، محمد جواد ظریف

یادداشت

در خلوتگاه تحریم

سیدجواد جمالی

کارشناس اقتصادی

در سال ۲۰۰۸، خبر سقوط بازارهای مالی در صدر اخبار جهان قرار گرفت. بحران سال ۲۰۰۸ حاصل اقتصادی بود که در آن امور مالی لجام‌گسیخته شده بود. وال‌استریت محصول مشکوک‌ی را خلق کرده بود تحت عنوان اوراق مشتقته، این محصول مردم را تشویق می‌کرد که هر چه بیشتر ریسک کنند، این امر سبب شد قیمت‌ها در بازار املاک و بازار سهام به صورت بی‌رویه رشد کند و حباب قیمتی در بازارها شکل بگیرد. وقوع بحران سیاست‌مداران را به فکر یافتن راهکاری برای نجات بازارها واداشت. آنها در نهایت با تصویب حدوداً ۷۰۰ میلیارد دلار برای نجات بازارها به توافق رسیدند. برنامه‌های نجات بانک‌ها از سقوط در بحران ۲۰۰۸ چهره پنهان دیگری نیز به همراه خود داشت. فرید زکریا در کتاب «۱۰ درس برای جهان پس از کرونا» اشاره می‌کند درحالی‌که بانک‌ها با دادن وام‌های بی‌حیابا عامل اصلی ایجاد بحران بودند، دولت با تصویب طرح نجات به یاری بانک‌ها شتافت و مانع از ضرر و زیان بانک‌ها شد، درحالی‌که بار سنگین طرح نجات بر عهده مالیات‌دهندگان و عموم مردم بود. حدود سه‌میلیون و ۱۰۰ هزار خانه در این کشور به دلیل بدهی مالکان به بانک‌ها توقیف شد. تا پایان سال ۲۰۰۸، حدود هشت‌میلیون و ۸۰۰ هزار آمریکایی شغلشان را از دست دادند. تأثیرات این بحران بر اقتصاد آمریکا ادامه‌دار بود تا جایی که از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ متوسط درآمد ۹۹ درصد مردم، تنها چهار دهم درصد رشد داشت و در مقابل درآمد یک درصد بالای جامعه، بیش از ۳۱ درصد افزایش پیدا کرد. دولت ایالات متحده در بحران سال ۲۰۰۸، به جای کمک به مردم آسیب‌دیده، بیشتر کمک‌های مالی‌اش را به سوی بانک‌ها و شرکت‌ها هدایت کرد. به این ترتیب ۷۰۰ میلیارد دلار را به خرید دارایی‌های ارزش‌افزاده بانک‌ها اختصاص داد. به عبارتی عده قبلیی برندگان سقوط مالی سال ۲۰۰۸ بودند.